

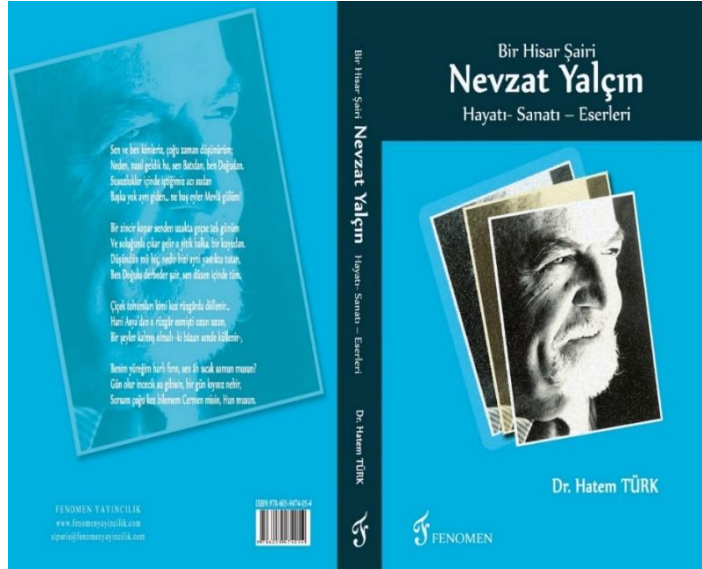
**HATEM TÜRK'ÜN *BİR HİSAR ŞAİRİ NEVZAT YALÇIN HAYATI-
SANATI-ESERLERİ*
VE NEVZAT YALÇIN ŞİİRLER ADLI ESERLERİ ÜZERİNE**

Neslihan Bodur*

Giriş

Tanzimat döneminde başlayıp II. Meşrutiyet dönemi ile sayıları çokça artan süreli yayımlar edebiyat tarihi açısından her zaman önemli bir kaynak olmuştur. Şair ve yazarlar şiir ve yazılarını ilk olarak süreli yayınlarda yayınlamış, şiirleri/yazıları oralarda tanınmış, eleştirilmiş ve değer bulmuştur. Bazı şair ve yazarlar çok sonra süreli yayınlardaki şiirlerini/yazılarını bir araya getirerek kitaplaştırmış, bazı sanatçılar ise bunu yapamamış, yazılar/şiirler süreli yayınlarda kalmıştır. İşte bu noktada edebiyat tarihçileri, araştırmacılar, akademisyenler devreye girerek bir sanatçının hayatını, sanatını ve tüm yazılarını bir araya getirerek çalışmalar yapmış, yaptıkları bu çalışma ile ilim dünyasına katkıda bulunmuşlardır.

Türk edebiyatındaki edebi topluluklar genellikle bir dergi etrafında toplanmış ve o dergi ile bütünleşerek derginin adı topluluklarına ad olmuştur. Hisar topluluğunda da aynı durum söz konusudur. Hisar dergisi 16 Mart 1950'de çıkmaya başlamış, Ocak 1957'de yetmiş beş sayı çıktıktan sonra ilk dönemi sona ermiştir. Dergi Ocak 1964'te tekrar yayınlanmaya başlayıp Aralık 1980'e kadar çıkarılmış, 1980 darbesi nedeniyle yayın hayatı son bulmuştur. Dergi, toplamda iki yüz yetmiş yedi sayı çıkmıştır. Geniş bir yazar kadrosuna sahip olan Hisar dergisinin sanatçılarından biri de Kıbrıslı şair ve yazar Nevzat Yalçın'dır.

Bu çalışmada, Giresun Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi öğretim üyesi Dr. Hatem Türk'ün, Nevzat Yalçın'ın hayatı, sanatı ve eserlerini tüm yönleriyle incelemiş olduğu "Bir Hisar Şairi Nevzat

* Doktora Öğrencisi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, neslihan.bodur22@gmail.com

Yalçın Hayatı - Sanatı - Eserleri” (Türk, 2017) ile “Nevzat Yalçın Şiirleri” (Türk, 2015) adlı çalışmaları şekil ve içerik gibi farklı açılardan ele alınmaktadır.

Eser: Önsöz, Hayatı - Yaşantısı - Özellikleri ve Sanatı - Şiirleri - Eserleri adlı iki ana bölüm, Kaynaklar, Sonuç, Dizin ve Ekler kısmından oluşmaktadır.

“Önsöz” de Dr. Hatem Türk, Nevzat Yalçın’dan, kendisiyle özdeşleşen Hisar dergisinden, çalışmasındaki amacından, nasıl bir yol izleyerek bilgilere ulaştığından bahsetmiştir: Yazar bu amaçla şu ifadelere yer vermiştir:

“Nevzat Yalçın, edebiyat tarihlerinde Hisarcılar olarak anılan grubun bir temsilcisidir. Hisar’ın başlangıcından son sayısına dek yazıları, şiirleri ve fikirleriyle bu topluluğun içinde yer alan Nevzat Yalçın, tıpkı mensubu olduğu anlayış gibi mütevazı yaşamış ve öyle ölmüştür. Şair hem yaşarken hem de öldükten sonra ‘büyük şair’ olarak nitelenmemiş, büyük ödüller almamıştır. Ancak o, her zaman bir boşluğu doldurmuş, bir yeri tutmuş ve önemsenmesi gereken bir anlayışın şairi olmuştur. Bu çalışmada sanatçının yaşam öyküsüyle birlikte edebî varlığını elimizden geldiğince toplamaya ve işlemeye çalıştık. Lefkoşa, Ankara, Londra, Düseldorf, Köln, Halver, onun yaşamında önemli yerlerdir. Biz de onun izini sürerken belgelerin ve tanıkların verdiklerine sadık kalmaya çalıştık. Bu çalışmanın en büyük amacı, nevzat yalçın gibi dünyası zengin bir sanatçı üzerinde yapılacak araştırmalara yol açması, ona olan ilgiye katkı sağlamadır” (Türk, 2017: V-VII).

Birinci bölüm “Hayatı - Yaşantısı - Özellikleri” (s.1-50) üst başlığı altında, on tane alt başlıktan oluşmaktadır. Eserin ilk elli sayfasını oluşturan birinci bölümde şairin aile, çocukluk, eğitim ve evlilik hayatı, kişisel özellikleri, dünya görüşü, sosyal yaşantısı, ölümü, aldığı ödüller en ince ayrıntılarıyla anlatılmış olup ayrıca dedesi Arif Hoca, annesi Emine ve babası Mustafa Halil Yalçın’a, ilk evliliği Şerife Medoğlu’ndan kızı Nil Yalçın’a, dost çevresinden yakın arkadaşı Tekin Özbey’e ayrılan bölümlere yer verilmiştir.

Dr. Hatem Türk, “Dünya Görüşü” bölümünde şairin görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

“Nevzat Yalçın’ın dedesi Cumhuriyetin bir din görevlisidir. Pek çok Kıbrıslı Türk gibi o da büyük bir Anavatan ve Atatürk hayranıdır. Emperyalizm, Rum baskısı, savaş ve vatan topraklarının elden gitmesi gibi sıkıntılarla yaşayan Nevzat Yalçın, hayatının sonuna dek milli değerlere bağlı kalmış, devlet ve değerleriyle bağımsız olarak yaşayabilmek için bu değerlerin gerekliliğine inanmıştır” (Türk, 2017: 30).

“Kişisel Özellikleri” kısmında şair hakkında Hisar’dan arkadaşlarının onun için söyledikleri ve eşinin anlattıkları; “Sosyal Yaşantısı” bölümünde şairin öğretmenlikten erken emekliye ayrılmasından sonra nasıl renkli bir yaşantısı olduğu şairin kendi anlatımlarından, hakkında yazılanlardan ve çevresinin söylediklerinden hareketle sunulmaktadır.

“Ölümü” başlığı altında 31 Ekim 2012’de ölen şairin hayatının sonuna doğru alzheimer olup yavaş yavaş dil yetisini kaybedişi ile son günlerini çoğunlukla annesini sayıklayarak ve Ahmet Haşim’den, Divan şiirinden beyitler söyleyerek geçirdiği acılı günleri anlatılmıştır.

“Sanatı - Şiirleri - Eserleri” (s. 50-159) adlı ikinci bölüm oldukça hacimlidir. Bu bölüm: Şiire Başlaması, Hisar’daki Yazı ve Şiirleri, Hisar’dan Sonra, Türk Şiirindeki Yeri, Şiir Anlayışı, Şiirin Kaynakları, Dil Duyarlılığı, Düz Yazıları, Kitapları, Şiirin Renkleri, Şiir ve Renk ve Üslup başlıklarına ayrılarak incelenmiştir.

“Şiire Başlaması” bölümünde şairin kaç yaşında sanata başladığından, ilk nerede şiir yazdığından yola çıkılarak en son hangi yayınlarda yazdığına kadar anlatılmıştır ve aynı bölümde Nevzat Yalçın ile özdeşleştirilen Hisar dergisinden, derginin yayın politikasından bahsedilmiştir:

“Hem Nevzat Yalçın’ın hem de dönemin Türk şiirini açıklarken Hisar’a mutlaka bakmak gereklidir. Her şeyden önce Nevzat Yalçın gibi diğer Hisarcılar da başlangıçta kamuoyu tarafından

tanınmayan, belirgin bir zemini olmayan kişilerdir. Oysa Hisar, yıllara meydan okuyarak hem bünyesindeki, sanatçıları eğitip onlara bir şekil ve kimlik vermiş hem de Türk şiirinde çok önemli bir damarı güçlendirerek devam etmiştir. Bu damar, kaynağını gelenekten alan Yahya Kemal ve Ahmet Haşim’le yeni ve güçlü bir anlayışa bürünen modern Türk şiirinin ana damarıdır” (Türk, 2017: 55).

“Hisar’daki Yazı ve Şiirleri” için olan kısım kitapta geniş bir yer tutmuş ve kendisini tam anlamıyla Hisar dergisinde ortaya koyan Nevzat Yalçın’ın Hisar’daki yazılarının hemen hepsi incelenmiştir.

Türk, Yalçın’ın hayatını Hisar Öncesi, Hisar ve Hisar Sonrası olarak üç devreye ayırmış ve “Hisardan Sonra” bölümünde şairin nasıl yıkıma uğradığını anlatmıştır.

“[...] Gelişmekte olan Kıbrıs Türk edebiyatının önder kişilerinden biri [...]” (Türk, 2017: 97) sayılan şairin, “Türk Şiirindeki Yeri” böylece tespit edilmiştir.

“Şiir Anlayışı” bölümünde şairin şiir tanımı, kimlerden etkilendiği, gelenek çizgisinde ilerleyişi kendisiyle yapılan söyleşilerden ve hakkında yazılanlardan yola çıkarak değerlendirilmiştir:

“Ona göre şiir tarifi olmayan bir nesnedir. Nevzat Yalçın, şiire bu açıdan bakmasıyla Ahmet Haşim’i andırmaktadır. Özel hayatında da en sevdiği şairlerin başında gelen Haşim, şiirleriyle olduğu kadar şiir anlayışıyla da Nevzat Yalçın’ı etkilemiştir. O, şiirin kendine has bir dünyasının olduğunu düşünmektedir” (Türk, 2017: 99).

“Kitapları” adlı bölüm şairin Şiir: A Sokağı, Güneş ve Adam, Deneme: Üçgen, Anı: En Eski En Uzak ve Daha Yeni Daha Yakın adlı kitaplarına ayrılarak tek tek incelenmiş, kitapların ne zaman yayınlandığına, içerisinde hangi şiirlerin olduğuna, şiirleri hakkındaki eleştirilere yer verilmiştir.

“Şiirin Renkleri” başlığı altında şairin, şiir kitaplarındaki şiirler üzerinde aşk ve renk imgeleri tahlil edilmiştir.

“Kaynaklar” (s.159-185) kısmında, şairin kitaplarının bibliyografyası, çeşitli dergi ve gazetelerdeki yazıları, şiirleri, hikâyeleri, fıkra ve makaleleri, çevirileri ve ayrıca çalışmada yararlanılan kaynaklar sunulmuştur.

“Sonuç” kısmı “kaynağı geleneklere, Anadolu ve Anadolu aydınlanmasına dayanan ülkücü bir edebiyat anlayışını ortaya çıkardığı gibi pek çok eğitimciyi de yetiştirdiği için Türkiye’nin akademik camiasını da bugüne dek şekillendiren” (Türk, 2017: 186) Hisar dergisinden ve onun içerisinde önemli bir değer olan Nevzat Yalçın’ın sanat hayatını toparlayan cümlelerle bitirilmiştir.

Kitapta araştırma yapmak isteyenlere kolaylık sağlayacak “Dizin”, Nevzat Yalçın’ın kendisinin, mektuplarının ve çeşitli evrakların fotoğraflarının bulunduğu “Ekler” kısmı bulunmaktadır.

Yrd. Doç. Dr. Hatem Türk “Bir Hisar Şairi Nevzat Yalçın Hayatı - Sanatı - Eserleri” çalışmasından sonra Nevzat Yalçın’ın süreli yayınlarda kalmış ve kişisel eşyaları arasında müsvedde olarak bulunan şiirlerini “Nevzat Yalçın Şiirleri” adı ile kitaplaştırmıştır.

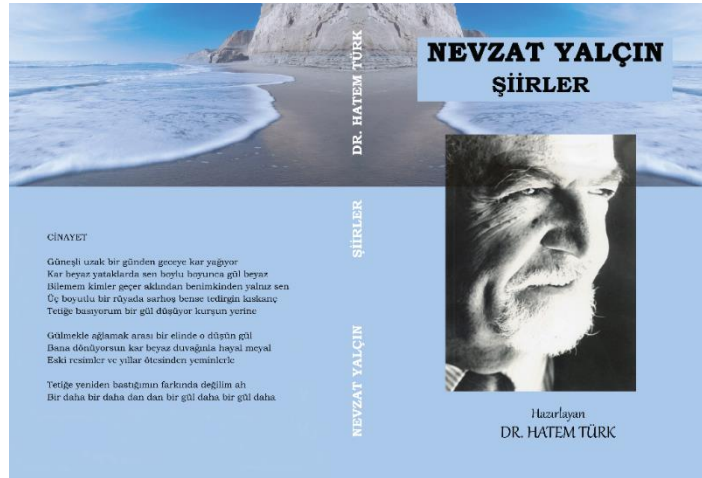
Bir Önsöz ve Hayatı, İnceleme, Şiirler ismiyle üç ana bölümden oluşan kitabın en sonu Kaynaklar kısmına ayrılmıştır.

“Önsöz” de Türk, bu kitabı yayınlama amacından, Nevzat Yalçın’ın şiir kitaplarından ve kitaplaşmayan şiirlerini bir araya getirişinden söz etmiştir:

“Nevzat Yalçın’la ilgili yaptığımız araştırma sürecinde özellikle Almanya’daki evinde yaptığımız çalışmalarda ve en yakın arkadaşlarından biri olan Tekin Özbey’in bize emanet ettiği evrakı arasında pek çok şiir bulduk. Müsvedde halinde bulunan şekillerde kaleme alınmışlardı. Biz, elinizdeki bu kitabın üçüncü bölümünde bu metinleri karşılaştırarak şiirin en son halini almaya ama diğer nüshalardaki farklılıkları da göstermeye çalıştık.

Nevzat Yalçın’ın bir sanatçı ve entelektüel olarak edebi ve fikri dünyasını vermesi açısından onun süreli yayınlarda kalan diğer yazılarıyla özel mektuplarının da benzer bir şekilde yayınlanması gerekir. Elimizde bulunan bu ve diğer evrakın yayınlanması ve yaptığımız çalışmanın Türk kültürüne katkı sağlaması en büyük ümidimizdir.” (Türk, 2015: X-XI).

Kitabın ilk başlığı olan “Hayatı” (s. 1-19) bölümünde, kendisi de süreli yayınlar okuyarak başladığı edebiyat hayatına, ismi bir süreli yayımla anılacak hale gelen Nevzat Yalçın’ın hayatı, şiire başlaması, sanat hayatı, yaşamı, evlilikleri, ölümü kısaca anlatılmıştır.

“Hayatı” kısmında özellikle Nevzat Yalçın’ın ve ailesinin anavatan sevgisi üzerinde durulmuştur:

“Nevzat, 5 Temmuz 1945’te liseyi bitirdi. Aynı yıl Türkiye’de Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde yükseköğrenimine başlar. Nevzat, ailesinin de çok istediği en büyük hayalini gerçekleştirmiş ve anavatanına gelmiştir” (Türk, 2015: 4).

“İnceleme” (s. 19-46) üst başlığını taşıyan ikinci bölüm “Şiirlerin İncelenmesi” alt başlığı içinde: İlk Şiirler, Hisar Dönemi Şiirleri, Hisar Sonrası Şiirler, Politik Şiirler, Diğer Şiirler olarak beş kısımdan oluşmaktadır. Türk, bu kısımlarda Yalçın’ın şiirlerini ölçüsü, kafiye şeması, konusu ve sanat anlayışı gibi çeşitli açılardan değerlendirmiş, şiirlerinden alıntılar sunmuştur.

“İlk Şiirler” başlığı altında şairin lise yıllarındayken klasik Türk şiirine ilgi duymaya başlayarak aruzu kullandığı ve daha çok milliyetçi bir söylemle şiirler kaleme aldığı dönemi ve bu dönemde yazdığı altı şiirden örneklere yer vermiştir:

“Şairin ilk şiirlerinden biri olan “Ey Şairler” de Divan şiiri zevk ve estetiğine göre kurgulanmıştır. 9 beyitten oluşan şiirde aruz dışında gazel formatı kullanılmıştır. Şiir 18. Yüzyıl Divan şairlerinden Şeyhülislam Yahya’nın “disünler” redifli şiirini andıran bu şiirde “rind meclisi” tasviri yapılmaktadır:

Ey Bursalı badeler sun Ömer Hayyam destisinden
Ol şairler meclisine n’olur meyhane disünler” (Türk, 2015: 20).

Şairin “Hisar Dönemi Şiirleri” ise şöyle ifade edilmiştir:

“Bu şiirler, onun kaynağını divan, halk ve batı edebiyatından, Yahya Kemal ve Ahmet Haşim’den aldığı, kendi yaşamının hemen her şeyiyle içinde bulunduğu şiir evreninin ürünleridir. Şair bu şiirlerinde öncelikle kendi yaşamından izleri paylaşmıştır. Bununla birlikte ruh dünyasını oluşturan görüşleri de bu şiirlerinde yer alır” (Türk, 2015: 23).

“Hisar Sonrası Şiirler” bölümünde Nevzat Yalçın’ın, Hisar sonrasında da kendi poetik anlayışına göre yazdığı şiirleri verilmiştir.

Bir Kıbrıs Türkü olarak çocukluğundan beri Türkiye ve Mustafa Kemal Atatürk hayranı (Türk, 2015: 33) olan şairin bu durumu sanat hayatına yansımış ve bu şiirler “Politik şiirler” başlığı altında incelenmiş, bu bölüm kendi içerisinde “Avrupa, Afrika ve Dünya ile Türk Siyaseti” başlıklarına ayrılmıştır.

“Diğer Şiirler” bölümünde ise şairin emeklilikten sonra yazdığı şiirleri nasıl meydana getirdiği üzerinde durulmuş ve evini dostlarıyla edebiyat sohbetleri yapılan bir yere çevirmesi, burada

pek çok gence yol göstermesi özellikle de bu sohbetlerin Kıbrıs Türk edebiyatının oluşmasına katkısı anlatılmıştır.

“Şiirler” (s. 46-165) üst başlığını taşıyan üçüncü bölümde: İlk Şiirler, Hisar Şiirleri, Yayınlanmamış Şiirler, Süleymanname, Çeviri Şiirler alt başlıkları içinde Yalçın’ın şiirlerine yer verilmiştir.

Kitabın en sonunda “Kaynaklar” (s. 151-152) kısmı bulunmaktadır.

Sonuç

Türk’ün titiz ve disiplinli bir çalışma sonucunda incelenen eserleri meydan getirdiği açıkça görülmektedir. Kendi yazdıkları ve hakkında yazılanlar -daha çok süreli yayınlarda kalmış olan- Nevzat Yalçın’la ilgili hemen her bilgi toplanarak oluşturulan “Bir Hisar Şairi Nevzat Yalçın’ın Hayatı-Sanatı-Eserleri” kitabı ilim âlemi için önemli bir kaynak kitap ve örnek çalışmalar için yol gösterici bir nitelik taşımaktadır. Türk’ün bütüncül bir özellik taşıyan “Nevzat Yalçın Şiirler” kitabı ise Nevzat Yalçın’ın şiirlerinin dönemlere ayrılarak tahlil edilmesi ve süreli yayınlarda kalmış olan şiirlerini bir araya getirmesi açısından edebiyat dünyasına katkı sağlamıştır.

Yazar, öncesinde yayınlattığı toplumcu gerçekçi Türk şiirinin isimlerinden olan Hasan Hüseyin Korkmazgil ile (Türk, 2014) ilgili çalışmasından sonra Cumhuriyet döneminin aydınlarından Sabahattin Eyuboğlu (Türk, 2017) hakkındaki çalışmasını da 2017’de tamamlamıştır.

Kaynakça

- Türk, H. (2017). *Bir hisar şairi Nevzat Yalçın, hayatı-sanatı-eserleri*. Erzurum: Fenomen.
 Türk, H. (2015). *Nevzat Yalçın şiirler*. Giresun: Bizim Büro Matbaa Yayıncılık.
 Türk, H. (2017). *Bir mavi yolcu Sabahattin Eyuboğlu*. Trabzon: Serander Yayınları.
 Türk, H. (2014). *Hasan Hüseyin Korkmazgil-başkaldıran dizeler*. Sivas: Asitan Kitap.